

राक्सिराङ्ग गाउँपालिका

स्थानीय राजपत्र

खण्ड ०२, संख्या २१, मकवानपुर, फागुन २२ गते, २०७५ साल

भाग २

राक्सिराङ्ग गाउँपालिका

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) बमोजिम राक्सिराङ्ग गाउँ कार्यपालिकाले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सोही दफाको उपदफा (३) बमोजिम सर्व साधारणको जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको उद्योग व्यवसाय दर्ता नविकरण,
संचालन र नियमन सम्बन्धी कार्यविधि २०७५

संवत् २०७५ सालको कार्यविधि नं. ३२

राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको उद्योग व्यवसाय दर्ता नविकरण, संचालन र नियमन सम्बन्धी कार्यविधि २०७५

प्रस्तावना

नेपालको संविधानको भाग ४ धारा ५१ अन्तर्गत उल्लेखित अर्थतन्त्रमा निजि सहकारी र सरकारी क्षेत्रको भूमिकालाई महत्व दिँदै उपलब्ध साधन र श्रोतको अधिकतम परिचालन गरी आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न साथै हासिल गरिएको सम्बृद्धीमा बहुसंख्यक जनताको पहुँच स्थापना गर्ने मार्गनिर्देशन गर्ने उद्योग व्यवसाय प्रवर्द्धन विस्तार साथै गुणस्तरीय एवं विश्वसनिय सेवा तथा उत्पादन प्रवर्द्धनको उद्देश्य राखी स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ११ को खण्ड "ज" को उपखण्ड (६) खण्ड मा भएको व्यवस्था अनुसार राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र उद्योग व्यापार व्यवसाय संचालन गर्नको लागी व्यवसाय दर्ता नविकरण संचालन र नियमन सम्बन्धित कार्यविधि राक्सिराङ्ग गाउँपालिका प्रशासकिय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन २०७४ को दफा ४ वमोजिम राक्सिराङ्ग गाउँ कार्यपालिकाको मिति २०७५/१०/०७ गते वसेको बैठकको निर्णय वमोजिम यो कार्यविधि स्वीकृत गरि लागु गरिएको छ ।

१. संक्षिप्त नाम र परिचय:

क. यस कार्यविधिको नाम "राक्सिराङ्ग उद्योग व्यवसाय दर्ता नविकरण संचालन र नियमन कार्यविधि २०७५" रहनेछ ।

२. परिभाषा

क. "अध्यक्ष" भन्नाले गाउँपालिकाको अध्यक्ष सम्झनुपर्छ।

- ख. “गाउँपालिका” भन्नाले नेपालको संविधान बमोजिम गठन भएको राक्सिराङ्ग गाउँपालिकालाई जनाउँदछ ।
- ग. “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले गाउँपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सम्झनुपर्छ।
- ख. “गाउँ कार्यपालिका” भन्नाले यस गाउँपालिकाको कार्यपालिकालाई जनाउँदछ ।
- ग. “गाउँ सभा” भन्नाले यस राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको गाउँसभालाई जनाउँदछ ।
- घ. “वडा अध्यक्ष” भन्नाले स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित वडाको अध्यक्षलाई सम्झनु पर्नेछ ।
- ङ. “वडा कार्यालय” भन्नाले गाउँपालिकाको वडा कार्यालय भन्ने सम्झनु पर्छ ।
- च. “स्थानीयस्तर” भन्नाले राक्सिराङ्ग गाउँपालिकाको भौगोलिक क्षेत्र सम्झनु पर्छ।
- छ. “आर्थिक विकास शाखा” भन्नाले यस गाउँपालिकामा रहेको आर्थिक सम्बन्धी कार्य हेर्ने शाखालाई जनाउदछ ।

३. उद्योग तथा व्यवसाय दर्ता सम्बन्धी व्यवस्था

उद्योग व्यापार सेवा र पेशाजन्य क्रियाकलापहरू यस राक्सिराङ्ग गाउँपालिका भित्र संचालन गर्नको लागि यस कार्यविधि बमोजिम दर्ता गरि मात्र संचालन गर्न पाइने छ । दर्ता गर्नको लागि यस कार्यविधिले अनुसुचिमा तोके बमोजिमको निवेदन पेश गर्नुपर्नेछ । पेश गरिएको निवेदनको आवश्यक कारवाहि गरि गाउँपालिकाको

सम्बन्धीत वडा कार्यालयले व्यवसायिकलाई व्यवसाय दर्ताको प्रमाण पत्र प्रदान गर्नेछ । गाउँपालिकामा व्यवसाय दर्ता गरिसकेपछी अन्य सम्बन्धीत निकायबाट प्रचलित संघिय तथा प्रदेश कानून वमोजिम अनुमति लिनुपर्ने कानुनी प्रावधान भएमा पेशा व्यवसाय संचालन गर्न पूर्व सम्बन्धीत निकायबाट अनुमती लिनु पर्ने दायित्व व्यवसायी स्वयमको नै हुनेछ । व्यवसाय संचालित स्थानमा अनुसुचि वमोजिमको सुचनापाटी अनिवार्य रूपमा टास गरिएको हुनु पर्नेछ । गाउँपालिकाको वडा कार्यालयले व्यवसाय दर्ता र कर प्रयोजनका लागी दर्ता कित्ताव र कर विवरण कित्ताव वा कम्प्युटर सफ्टवेयर समेतव्यवस्थीत गर्नसक्ने छ ।

४. नविकरण सम्बन्धी व्यवस्था

आवधिक रूपमा आवश्यक प्रक्रिया पुरागरि गाउँपालिकाको कार्यालयबाट आफ्नो व्यवसाय नविकरण गरिसक्नु पर्नेछ । अन्यथा हर्जना लाग्ने वा सम्बन्धी निकायले कार्यपालिकामा आवश्यक कारवाहिको सिफारिस गरि सोही अनुसार गर्न सक्नेछ । साथै साझेदारी थपघट र स्थान परिवर्तन वा अवस्था परिवर्तन को कार्य गर्नु परेमा समेत नविकरण प्रक्रिया मार्फत सहजिकरण गरिने छ ।

५. उद्योग तथा व्यवसाय कर

उद्योग तथा व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण सम्बन्धी कर गाउँसभाले पास गरेको आर्थिक ऐनको अनुसुचि ४ वमोजिम पुजि लगानीको आधारमा निर्धारण गरी तोकिएको दरमा हुनेछ ।

६. प्रोत्साहन र सहजिकरण सम्बन्धी व्यवस्था

कृषिजन्य उद्योग व्यवसाय संचालन गर्ने स्थानीयलाई अनुदान प्रदान गर्न सकिनेछ । स्थानीय जनतालाई रोजगारी प्रदान गर्ने साथै स्थानीय उत्पादनलाई बजार प्रदान गर्ने उद्योग/व्यवसाय स्थापना गर्न भौतिक पुर्वाधार निर्माण गर्न सहूलियत प्रदान गर्ने निति अबलम्बनगरिनेछ । लक्षित वर्ग महिला सिमान्तकृत विपन्न साथै युवा उद्यमशीलता प्रवर्द्धनको लागि तालिम र अनुदानको व्यवस्था गरिनेछ । उस्ता अनुदान तथा सहूलियत वार्षिक निति तथा कार्यक्रममा समेटी आवश्यक बजेट विनियोजित गरिनेछ ।

७. श्रमिक सम्बन्धी व्यवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र संचालित सम्पूर्ण उद्योग/व्यवसायले नेपालको प्रचलित श्रम ऐन तथा श्रम संग सम्बन्धीत प्रचलित नियम कानुनको पुर्ण पालना गर्नुपर्नेछ । अन्यथा हुन गएको उजुरी वा जानकारी आएमा आवश्यक कारवाहि गरिनेछ ।

८. वातावरण तथा भौगोलिक प्रभाव पार्ने उद्योग दर्ता सम्बन्धमा:

खानी उत्खनन रासायनिक पदार्थ उत्पादन तथा प्रकृतिक श्रोत्र साधन प्रयोग गरि संचालन गरिने उद्योगहरूको सम्बन्धमा गाउँपालिकाबाट छुट्टे कार्यविधि स्विकृत गरि लागु गरे बमोजिम हुनेछ । साथै गाउँपालिका भित्र संचालित सम्पूर्ण उद्योग व्यवसायले आफुले उत्पादन गरेको फोहोर प्रदुषण व्यवस्थापनगर्न जिम्मेवारी लिनु पर्नेछ ।

९. उद्योग तथा व्यवसायको सामाजिक उत्तरदायित्व

नेपालको प्रचलित कानून वमोजिम अथवा यस कार्यविधिले तोके वमोजिम यस गाउँपालिका भित्र संचालित सम्पूर्ण उद्योग व्यवसायले आफ्नो व्यवसायले आफ्नो नाफाको ५ प्रतिशत रकम व्यवसायको सामाजिक उत्तरदायित्व शिर्षकमा छुट्टाइ गाउँपालिकाले तोकेको लक्षित वर्गकामा केन्द्रीत भई सामाजिक कार्य गर्नु पर्नेछ ।

१०. मुल्य निर्धारण र सेवा तथा उत्पादनको गुणस्तरको मापदण्ड

काला वजारी, गुणस्तरीय सेवा वा वस्तु, म्याद गुज्रिएका वस्तुको विक्रि वितरण, अधिक मुल्यमा कारोवार तथा आफुखुसि मुल्य वृद्धीलाई दण्डनीय ठहर गरिनेछ । गुणस्तरीय र मुल्य निर्धारणको लागि संघ र प्रदेश तहका प्राविधिक रसंस्थागत जिम्मेवार निकायको निति तथा मापदण्डलाई समेत श्रोतको रूपमा प्रयोग गरिने वा त्यसलाई अवलम्बन गरिनेछ । उद्योग व्यवसाय संग सम्बन्धित मुल्य निर्धारण गुणस्तर परिक्षण प्रयोजनका लागि वजार अनुगमन तथा मुल्य निर्धारण समिति गठन गरिनेछ ।

११. अनुगमन तथा मुल्याडकन

व्यवसाय प्रकृति हेरी आवधिक अनुगमन र मुल्याडकन गर्ने त्यसको प्रतिवेदन गाँउ कार्यपालिकामा पेश गरि आवश्यकता वमोजिम नियमन/प्रोत्साहन गर्ने निति अवलम्बन गरिएको छ ।

१२. खारेजी तथा कारवाहि सम्बन्धी व्यवस्था

तोकिएको मापदण्ड पुरा नगर्ने तथा कानुनी र वित्तिय अनुसारन उल्लघन गर्ने व्यवसायलाई व्यवसायको प्रकृति हेरी २४ घण्टा देखि ६ महिना सम्मको सुधार गर्ने म्याद दिइने छ । सुधारका लागि तोकिएको समयमा समेत आवश्यक सुधार नगर्ने उद्योग व्यवसायको दर्ता खारेजी समेत गरि आवश्यक कारवाहि गरिनेछ ।

१३ दर्ता भइ सकेका व्यवसाय सम्बन्धमा

यस भन्दा आगाडी दर्ता भइ संचालन भईरहेका व्यवसायहरुले २०७५ चैत्रमहिना भित्र आ-आफ्नो वडा कार्यालयमा गइ दर्ता प्रमाणपत्र सहित निवेदन दिएर आर्थिक ऐन २०७५ को अनुसुचि ४ मा तोकेको नविकरण दस्तुर बुझाइ आफ्नो व्यवसायको गाउँपालिका स्तरीय व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र लिनु पर्नेछ । यसरी व्यवसाय दर्ता प्रमाण पत्र नलिएका कुनै पनि व्यक्ती फर्म उद्योग तथा व्यवसायिलाई गाउँपालिका बाट प्राप्त हुने अनुदान उपलब्ध गराइने छैन । साथै गाउँपालिकाबाट व्यवसाय दर्ता प्रमाणपत्र नलिएका फर्महरुलाई गाउँपालिकामा अनुदानको लागि सुचिकृत पनि गरिने छैन ।

१४. वाधा अड्काउ फुकाउ:

यो कार्यविधिमा उल्लेख नभएको विषयमा कुनै नितिगत व्यवहारीक वा कार्यसम्पादन सम्बन्धी समस्या आइ परेमा गाउँ कार्यपालिकाले वाधा अड्काउ फुकाए कार्य सम्पादन गर्न सहजिकरण गर्न सक्ने छ ।

अनुसुचि १

व्यवसायको प्रकृति

कृषि तथा पशु फर्म: पशु तथा कृषि शाखाको नियम भित्र रहि व्यवसायिक कृषिजन्य तथा पशुजन्य व्यवसाय संचालन गर्ने ।

प्रकृतिक श्रोत उत्खनन गर्ने: इटा भट्टा, बालुवा प्रशोधन, क्रसर खानीजन्य उद्योग यस्ता उद्योगको लागी गाउँ कार्यापालिकाले छुट्टै कार्यविधि बनाइ लागु गरिने छ ।

निर्माणजन्य उद्योगहरू: ह्युम पाइप ब्लक रिड कंक्रीट स मिल फर्निचर ग्रिल उद्योग

सेवा प्रवाह व्यवसाय : आवाशिय होटर, रेष्टुरेन्ट, खान होटल, चिया पसल, पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने व्यवसाय, सुन्दरता जन्य व्यवसाय, निर्माण सामाग्री विक्रि वितरण गर्ने ।

दैनिक उपभोग्य वस्तुको उत्पादन र विक्रि: कुटानी पिसानी मिल, किराना पसल, तरकारी पसल, पेय उत्पादन तथा विक्रि, दुग्ध जन्य उत्पादन तथा विक्रि, कपडा पसल ।

मेसिनरी सामान निर्माण मर्मत र विक्रि वितरण: ग्यारेज

रासायनिक वस्तुको विक्रि र उत्पादन: पसल

मानव तथा जैविक स्वास्थ्य: फार्मोसी, कृषि तथा पशु स्वस्थ्य, उद्योग, अस्पताल र क्लिनिक ।

ज्ञान र सिप सिकाउने: तालिम केन्द्र, निजि विद्यालय र ट्युसन केन्द्र ।

इन्धन प्रशोधन तथा विक्रि वितरण

सिलाई कटाइ शैलुन

अन्य: माथि उल्लेखित प्रकरणमा नपरेका अन्य व्यवसायहरू ।

अनुसुचि २

श्रीमान वडा अध्यक्ष ज्यु

..... वडा कार्यालय

..... ।

विषय:- प्राइभेट फर्म रजिष्ट्रेशन गर्ने बारे ।

तल लेखिएको बमोजिम व्यवसाय गर्न निम्न लिखित नामको प्राइभेट फर्म मेरो नाममा रजिष्ट्रेशन गराउन इच्छुक भएकोले रजिष्ट्रेशनको लागी आवश्यक भएको कागजातहरु यसै साथ संलग्न गरि रु १० को टिकट टासी यो निवेदन पेश गरेको छु । लेखिएको व्यहोरामा कुनै कुरा झुट्टा ठहरेमा कानुन बमोजिम सहुँला/बुझाउँला ।

१. फर्मको पुरा नाम नेपालीमा:

२. फर्मको पुरा नाम अग्रेजीमा:

३. फर्मको पुरा ठेगाना: जिल्ला मकवानपुर राक्सिराङ्ग गाउँपालिका वडा नं..... टोलको नाम..... व्लक..... सम्पर्क फोन नं.

४. फर्ममा लगाउने पुजी रु.....अक्षरेपी रु

५. फर्मको उद्देश्य:

६. फर्मले कारोवार गर्ने मुख्य चिज वस्तुको विवरण:.....

७. प्रोप्राइटरको पुरा नाम:.....

स्थायी ठेगाना नागरीकताको आधारमा जिल्ला:.....

गाउँपालिका/नगरपालिका.....वडा नं..... टोलको

नाम..... व्लक नं..... फोन नं.....

हालको ठेगाना: जिल्ला.....

गाउँपालिका/नगरपालिका..... वडा नं.

टोलको नाम.....व्लक नं..... मोवाइल नं.....

द. प्रोपाइटरको तिन पुस्ते नाम थर ठेगना:

क. वाजेको नाम थर:

ख. बुवाको नाम थर:

ग. पति/पत्नीको नाम थर:

९. फर्ममा लगाउने पुजीको श्रोत :

१०. आफ्नो घर जग्गा भए लालपुर्जा तथा घरको एकिकृत सम्पत्ती कर तिरेको रसिद तथा आफ्नो घर नभए घर धनी संग घर भाडाको सम्झौता पत्र

दायाँ	बायाँ
-------	-------

निवेदक
प्रोपाइटरको नाम थर:
सहि:

अनुसुचि ३
कवुलियतनामा

लिखितम.....को नाति.....को छोरा/छोरी.....
.....जिल्ला.....गाउँपालिका/नगरपालिका.....वडा
नं. वस्ने वर्ष.....को आगे.....को नामले प्राइभेट
फर्म दर्ता गर्न मैले यस कार्यालयमा दरखास्त दिएकोमा उक्त फर्म दर्ता सम्बन्धमा
प्रचलित ऐन कानून र तलका शर्त समेत पालना गरि काम गर्ने छु । सो पालना
गर्ने कुरामा कवुलियत समेत गर्न मन्जुर छ/छैन भनि यस कार्यालयबाट सोधनी
भएकोमा मेरो चित्त बुझ्यो। यसमा प्रचलीत ऐन कानून तपसिल लेखिएका शर्त
उलघन गरेको देखिएमा प्रचलित ऐन कानून वमोजिम सहुला बुझाउला भनि मेरो
मनोमानी राजी खुसि संग यो कवुलियतनामाको कागज लेखी राक्सिराङ्ग
गाउँपालीका गाउँ कार्यापालीकामा चढाए ।

तपसिल

१.यो.....नामको फर्म दर्ता हुनु भन्दा
पहिले अरु कसैले यो फर्मको नामसंग मिल्ने गरि फर्म दर्ता गरिसकेको भए सो
को सुचना पाउन साथ तुरुन्तै यो फर्म खारेज गरि अर्को फर्म दर्ता गर्न आउने छु,
सुचनामा उल्लेखीत म्याद भित्र नआएको कारणले फर्मलाई स्वत खारेज गरिएमा
पछि दावी गर्ने छैन ।

२.यो फर्मको साइवोर्ड राख्नुपर्दा नेपाली अक्षरबाटलेखी सोको मुनीतिर सुविधाको
निमित्त सानो अग्रेजी अक्षरमा लेखेछु ।

३. यस फर्ममा विदेशी नागरिकलाई कर्मचारीको रूपमा नियुक्ती गर्नु परेमा
आवश्यक स्वीकृत प्राप्त गरेरमात्र गर्नेछु ।

दस्तखत:

प्रोपाइटरको पुरा नाम थर:

सनाखत

यसमा लेखीएको दरखास्त फारम तथा कवुलियतनामा म आफैँ स्वयं वडा कार्यालयमा उपस्थित भइ दर्ता गराएको हुँ। निवेदक संग संलग्न नागरीकताको प्रमाण पत्रको प्रतिलिपी फोटो तथा अन्य कागजातहरू मेरा आफ्नै हुन । माथि उल्लेखित सम्पूर्ण व्यहोरा समेतसाँचोहो । कुनै फरक परेमा कानुन वमोजिम सहुला वुझाउला भनि सनाखत गर्ने ।

प्रोपाइटरको सहि:

नाम:

मिति

टिप्पणी

श्रीमान.....

नामक प्राइभेटफर्म.....को नाममा दर्तागरी पाउन आवश्यक सबै कागजातहरू रितपूर्वक पेश हुन आएकोले माग वमोजिम दर्ता गरिदिन मनासिव देखी रु..... अक्षरेपी रु.....राजस्वलिइ निजको नाममा प्राइभेट फर्मदर्ता गरी प्रमाणपत्र दिनको लागी निर्णयार्थ पेश गर्दछु ।

.....
पेश गर्ने

.....
स्वीकृत गर्ने

आज्ञाले

रामकुमार पुडासैनी
प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत

राक्सिराङ्ग गाउँपालिका, चैनपुर, मकवानपुर/ मुद्रण रु १० मात्र